

ULUSLARARASI ÇALIŞMA KONFERANSI-ILC DELEGE SEÇİMİ HAKKINDA TÜRK-İŞ GÖRÜŞÜ

Uluslararası Çalışma Konferansında Temsil

Uluslararası Çalışma Konferansında; Türkiye'deki çalışan kesimi temsil eden Türkiye İşçi Delegesi TÜRK-İŞ Konfederasyonu temsilcilerinden seçilmektedir.

Uluslararası Çalışma Teşkilatı Anayasası Ne Diyor?

Birden fazla konfederasyonun bulunduğu ILO üyesi ülkelerde delege seçimi konusunda sıkıntı ve tartışmalar sıklıkla yaşanabilmektedir. Böyle bir durumda ne yapılması gerektiği Uluslararası Çalışma Konferansına katılacak Hükümet dışı delege ve teknik danışmanların nasıl belirleneceği, ILO Anayasasının 3. Maddesi'nin 5. Fıkrasında bellidir. Ayrıca, başka düzenleme ve kararların yanı sıra daha önce itirazlara verilen pek çok cevapta, bu konuya açıklık getirilmiştir.

ILO Anayasasının 3. Maddesine göre, üye ülkeler en fazla temsil ağırlığı bulunan işçi kuruluşlarıyla mutabık kalarak, delege ve teknik danışmanları belirleme görevini üstlenirler. **En fazla temsile haiz işçi kuruluşları ile mutabakat aranması, mutabakat ararken ciddi ve iyi niyetli müzakerelerin sürdürülmesi zorunludur.** Birden fazla işçi kuruluşunun bulunduğu ülkelerde ortaya çıkabilecek çeşitli durumlara açıklık getirmek amacıyla; **Uluslararası Daimi Adalet Divanı'nın aldığı 1 No'lu karar, bu zorunluluğun basit bir ahlaki görev olmadığını, Antlaşmanın bir sonucu ve tarafları bağlayıcı bir zorunluluk olduğunu ifade etmektedir.**

Dolayısıyla, delegenin seçimi mutlaka en fazla temsil ağırlığı bulunan kuruluşlarla mutabakat halinde yapılmalıdır. Bu noktada, ILO Anayasasının 3. Maddesinde en fazla temsil ağırlığı bulunan işçi kuruluşları şu şekilde tanımlanmaktadır: **En fazla temsil ağırlığı olan kuruluşlar işçileri en iyi şekilde temsil eden ve işçilerin gerçek görüşlerini konferansa en iyi şekilde yansıtabilecek kuruluşlardır. Aynı maddeye göre; bunların seçiminde, sayı unsuru diğer tüm etkenlerde eşitlik varsa dikkate alınan bir unsurdur.**

İlgili maddeye göre; burada Hükümetlerin tek amacı vardır. Bu amaç, en fazla temsil ağırlığı olan kuruluşları, işçi ve işveren delegeleri belirlenirken, işçi ve işverenlerin gerçek fikirleriyle uyumlu olan delegelerin belirlenmesini garanti altına almaktır. Aksi bir durum doğal olarak, üçlü yapıya sahip en etkili uluslararası kuruluş olan ILO'nun varoluşuna da aykırıdır. Anayasası'nın 3. Maddesi işçi delegesinin belirlenmesi sürecinde, bunların hepsinin dikkate alınmasına ve hükümetlerin bu şekilde hareket ederek, işçi kitlelerine ait görüşlerin Konferansa mutlaka yansıtacak şekilde delegelerin belirlenmesine hükmetmektedir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Yaklaşımı

"En fazla temsile haiz" ifadesinin sayıdan ziyade en iyi temsil anlamına geldiği; T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 1997 yılında B.13.0.YİH.O.11.00.00.80.4020.85/1762 sayı ile Konfederasyonumuza gönderdiği yazıda da aynı şekilde belirtilmektedir.

İlgili yazıda şu ifadeler yer almaktadır:

“Adalet Divanı’nın 31.7.1922 tarihli 1 Numaralı istişari kararında (Ek 3); işçi delegelerinin üye devletin ülkesindeki tüm işçileri temsil ettiği, birden çok işçi örgütünün mevcut olduğu üye ülke hükümetinin bunların tümünü dikkate alması gerektiği, ILO Kuruluş Yasasında sadece tek örgütün temsil edileceğine dair bir kayıt bulunmadığı gibi görüşlere yer verilmekte, ayrıca Hükümetten mevcut şartlar çerçevesinde ülkedeki işçi kesiminin en iyi şekilde temsil edilmesini sağlayacak bir uzlaşmayı gerçekleştirebilmek üzere her türlü gayreti sarf etmesinin beklendiği vurgulanmaktadır.

Diğer taraftan bu yıl yapılacak 85. Genel Konferans için gönderilen davet yazısında da (Ek:4) Adalet divanının yukarıda belirtilen görüşlerine atıfta bulunulmakta ve “temsil” sözcüğünün Teşkilat yasasında tanımlandığına ve en fazla temsil ağırlığı bulunan kuruluşlar deyiminden aslında işveren ve işçileri en iyi şekilde temsil eden kuruluşların anlaşılması gerektiğine Hükümetin, eldeki mevcut unsurlara göre temsil ağırlığı bulunan kuruluşları belirlemekle görevli olduğuna işaret edilmektedir. “

TÜRK-İŞ Neden En fazla Temsile Haiz Konfederasyon’dur?

En fazla temsile haiz teriminin, sayıdan ziyade “en iyi şekilde temsil” anlamına geldiğinden hareketle; TÜRK-İŞ’ ile birlikte, diğer konfederasyonlar da konferans işçi delegasyonları içerisinde yer almıştır.

“En iyi temsil” açısından bakıldığında TÜRK-İŞ’in; tüm işkollarında, özel ve kamu kesiminde örgütlü ve en iyi temsile sahip olduğu görülecektir. ILO Sözleşmelerinin birkaç tanesi hariç tamamı özel sektörün sıklıkla yaşadığı sorunlara ilişkin düzenlemeler içermektedir. TÜRK-İŞ, memur kesiminden farklı olan özel sektörde örgütlenme sorunları, işveren baskıları ve işten çıkarmalara maruz kalan, kayıt dışı sorunu ile mücadele eden ve dolayısıyla işçinin çalışma hayatında karşı karşıya kaldığı problemleri Uluslararası Çalışma Konferansına en iyi şekilde yansıtabilecek tek Konfederasyondur.

TÜRK-İŞ, bugüne kadar katıldığı tüm Uluslararası Çalışma Konferanslarından önce Türkiye’deki diğer konfederasyonlarla istişare ederek, tüm çalışanların görüşlerini Konferansa yansıtmayı sorumluluğun gereği olarak görmüştür.

TÜRK-İŞ; Asgari Ücret Komisyonu, Yüksek Hakem Kurulu, Ulusal İSG Konseyi, Mesleki Yeterlilik Kurumu gibi daha pek çok kuruluşta yer alan, çocuk işçiliği ve iş kazaları gibi Türkiye’nin kalkınması ve gelişiminde önemli olan daha pek çok konuda asıl tecrübe sahibi muhatap ve temsil gücüne sahip örgüttür. Uluslararası Çalışma Konferansına katılan Türkiye işveren delegesini belirleyen TİSK’in tek muhatabıdır. Bu nedenlerle de “en fazla temsile haiz” teriminin karşılığıdır.

ILO’da Alınan Geçmiş Kararlar

Konferans Yetki Onay Komisyonu’nun bu konudaki hatırlatması çok açık ve katıdır. Komite, yukarıdaki hususlar dikkate alınmadan Hükümetin delege belirlemesi durumu hakkında şöyle hükmetmektedir: “Keyfi bir delege seçimi ve durumun düzeltilmemesi, Uluslararası Çalışma Konferansını ve Teşkilatını bütünüyle etkileyecek, tehlikeli bir yola sürükleyecek ihlal oluşturmaktadır.”

Aynı konuda başvurulacak pek çok düzenleme ve karara bir başka örnek, 56. Konferans oturumunda kabul edilen karardır. Çalışma Teşkilatı Faaliyetlerinde Üçlü Yapının

Güçlendirilmesine İlişkin Karara göre; Hükümetler, Konferansa gönderecekleri delege ve heyetleri belirlerken üçlü yapıyı oluşturan tarafların birbirinden tamamen bağımsız şekilde hareket edeceklerinden ve üçlü yapının oluştuğundan emin olmalıdır.

Uluslararası Adalet Divanı da verdiği kararlarda “en fazla temsile haiz örgütler” tanımının, sayısı en fazla tek bir işveren ve işçi örgütü anlamına geldiği görüşünü ret etmektedir.

İşçi Delegesi Konusu Neden Tartışmaya Açıldı?

Sadece sayı üzerinden konuya yaklaşan ideolojik yazılar, Hükümeti ILO’da siyasi sıkıntıya sokmayı hedeflemektedir. Konferans’ta ve özellikle Aplikasyon Komitesi işçi grubunda Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu-ITUC’un dışında hareket etmenin çok mümkün olmadığını dikkate alacak olursak; ITUC üyeliğine kabul edilmeyen bir Konfederasyonun Türkiye İşçi Delegesi olması, Türkiye’ye karşı tüm dünya işçi hareketini blok haline getirecektir. Uluslararası İşçi Hareketinin böyle bir duruma karşı koyacağı ve strateji geliştireceği kesindir.

Son yıllarda Konferans bileşenleri Türkiye’yi hedef ülke olarak belirlemiş durumdadır. Bu koşullar altında TÜRK-İŞ, bugüne kadar Türkiye’yi uluslararası oyunlara alet ettirmemiş, gerçek anlamda işçi sorunlarını ve sözleşmeye aykırı durumları dile getirerek, Aplikasyon Komitesinden aklıselim ve ILO ile yapılacak işbirliği sayesinde çalışma hayatına katkı sunacak kararlar çıkmasını sağlamıştır.

Türkiye’de faaliyet gösteren ve en fazla temsile haiz tüm konfederasyonların görüşleri ve tam mutabakatı olmayan bir delege belirlenmesi durumunda, konfederasyonların Hükümet listesinden ILO’ya katılımı noktasında da sorunlar yaşanabilecektir.

Ayrıca, belirlenecek delegenin teknik danışmanları görevlendirme yetkisi olduğunu da dikkate alacak olursak, en fazla temsile haiz tüm konfederasyonların mutabakatı olmadan belirlenecek bir delegenin diğer konfederasyonlardan teknik danışmanlarla uyum içerisinde çalışması da mümkün olmayacaktır.

Sonuç

Sonuç olarak, özellikle Uluslararası Çalışma Konferansına katılacak İşçi Delegesinin belirlenmesi çok boyutlu ve özenle üzerinde durulması gereken bir konudur. Türkiye ve Çalışma hayatının geleceği açısından da son derece önemlidir.

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU